

**T.C.
TARSUS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM
ENSTİTÜSÜ
SOSYAL HİZMET ANABİLİM
DALI
SOSYAL HİZMET
ALANLARINDA UYGULAMA
KILAVUZU**

TARSUS 2024

Bu rehber, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Süpervizyona Dayalı İleri Mesleki Uygulama Yönergesi'nden yararlanılarak hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

Giriş	2
1. Kurum Tanıtma İnceleme ve Değerlendirme Raporu	5
2. Değerlendirme Raporu I.....	6
3. Sorun Alanı İnceleme ve Değerlendirme Raporu.....	7
4. Değerlendirme Raporu II	8
5. Proje/Araştırma Sonuç Raporu	9
6. Değerlendirme Raporu III.....	10

Giriş

Sosyal Hizmet Anabilim Dalında lisansüstü eğitimlerine devam eden öğrenciler, ilgi alanlarında hizmet veren kurum ve kuruluşlarda mesleki uygulama gerçekleştirmekle yükümlüdür. Yüksek lisans düzeyinde gerçekleştirilecek olan mesleki uygulamalar için, öğrencilerin çalıştıkları kurum dışında bir uygulama kurumu belirlemeleri gerekmektedir. Bu kılavuz, lisansüstü öğrencilerinin gerçekleştirmekle yükümlü olduğu mesleki uygulama sürecine ilişkin olarak hazırlanmıştır. Bu kılavuzun amacı,

- Öğrencileri ve kurum danışmanlarını süpervizyona dayalı ileri mesleki uygulamanın gerektirdiği koşullara hazırlamak,
- İleri mesleki uygulama sürecinin ana hatlarını çizerek, bu süreçte öğrenci, eğitsel danışman ve kurum danışmanının rollerini netleştirmek,
- Lisansüstü öğrencilerinin sosyal hizmetin bilgi-beceri ve değer temeline dayalı bir uygulama deneyimi edinmelerini sağlamak için gerekli olan sorumlulukları ve beklentileri tanımlamaktır.

Mesleki uygulama süreci boyunca, öğrencilerin uygulamalarını gerçekleştirdiği alandaki sosyal sorunları kapsamlı ve eleştirel bir şekilde tanımlamaları ve bu sorunlara ilişkin müdahalelerini sosyal hizmetin bilgi, beceri ve değer temeli üzerinden araştırmaya dayalı olarak gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Bu süreç, öğrencinin öğrenme sürecini güçlendirecek olanakları olabildiğince arttırabilmek amacıyla, kurum danışmanı ve eğitsel danışman ile birlikte çalışmaya dayalı bir süreci ifade etmektedir. Bu çerçevede öğrencilerden, uygun kuramsal yaklaşımları temele alarak, hem baskı altındaki/dezavantajlı birey, aile ve gruplara ilişkin doğrudan, hem de topluluk, örgüt ya da yönetim düzeyinde değişim yaratmak amacıyla dolaylı müdahaleler planlayarak gerçekleştirmeleri beklenmektedir.

Öğrencilerin mesleki uygulamaları süresince gerçekleştirecekleri müdahalelerin hepsi, sosyal hizmet mesleğinin değer ve etik temeline uygun olarak toplumsal cinsiyete, etnisiteye ve sınıfsal farklılığa/çeşitliliğe duyarlı olacak şekilde hazırlanmalı, yazılı olarak (ve mümkünse sözlü olarak) sunulmalıdır.

Kurum danışmanı, öğrencilerin uygulamalarını yaptığı kurumda çalışan meslek elemanıdır. Kurum danışmanı, öğrencilerin uygulama alanındaki gelişimlerini desteklemekle ve değerlendirmekle sorumludur. Eğitsel danışman ise, öğrencilerin uygulamalarını ileri uygulamanın gerektirdiği düzeyde gerçekleştirmeleri için akademik destek sunacak ve uygulamayı kurum danışmanı ile birlikte değerlendirecek kişidir. Öğrenci ve eğitsel danışman,

haftada bir saat süreci değerlendirmek üzere bir araya gelirler. Her ileri mesleki uygulama süreci öğrencinin bulunduğu yerden başlayarak planlandığından, değerlendirmede öğrencinin geleceğe ilişkin beklentileri, mesleki ilgileri, öğrenme deneyimi ve yerleştirildiği kurumun olanak ve sınırlılıkları vb. gibi noktalar dikkate alınır. Bununla birlikte, uygulama sürecinin sürdürülebilmesinde rol ve sorumluluğu olan tüm taraflar için sürecin değerlendirilmesinde kullanılabilecek kimi akademik gelişim odakları aşağıdaki gibidir:

1.Sosyal hizmet uygulamasının temellendiği bilgi, değer ve becerilerin ileri düzeyde kullanılması

- a) Mesleki değerlendirme ve müdahale, ampirik verilere/araştırmaya ve uygun teorik açıklamalara dayalı olarak gerçekleştirilmelidir;
- b) Mesleki uygulamanın içeriği, sosyal hizmetin değer temelinin ve Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği tarafından yayınlanan “Mesleki Etik Kural ve İlkeler”in etkin ve amaca dayalı kullanımına dayanmalıdır.
- c) Mesleki uygulama süresince gerçekleştirilen etkinliklerde, öğrenci profesyonel kimliğinin gerektirdiği şekilde yer almalıdır;
- d) Mesleki uygulama ırk, etnisite, sınıf, kültür, din ve cinsel yönelim gibi farklılık konularına ilişkin kabul ve saygı düzeyinde geliştirilen farkındalıkla gerçekleştirilmelidir;
- e) Mesleki uygulama sürecinde farklılaşan müracaatçı birey ve gruplarıyla, meslektaşlarla, ekip üyeleriyle ve toplumdaki diğer ilgili kişilerle yazılı ya da sözlü iletişim becerileri ileri düzeyde kullanılabilmelidir;
- f) Mesleki uygulama yapılan kurum ve kuruluşteki teknolojik ve diğer araçsal olanaklar etkili bir şekilde kullanılabilmelidir;
- g) Mesleki uygulama sürecinde liderlik, ekip çalışması gibi becerilerin kullanımı önemsenmelidir.

2. Uygulama yapılan alana ilişkin politika analizi, hizmetlerin ve uygulamaların değerlendirilmesine ilişkin eleştirel bakış açısını temele alan araştırmaların gerçekleştirilmesi,

- a) Çok boyutlu ve disiplinler arası değerlendirme yaparak mesleki müdahalelerde bulunma konusundaki bilgi ve beceriler, birey, aile ve toplulukları güçlendirme, ilişki geliştirme, kapasite-geliştirme, araştırma yapma vb. gibi amaçlarla etkili bir şekilde kullanılabilmelidir;

- b) Mesleki uygulama yapılan alana ilişkin olarak, sosyo-kültürel ve ekonomik boyutlarda müracaatçı sistemini etkileyen yapısal eşitsizlikler, baskı ve ayrımcılıklar ortaya çıkarılabilmelidir;
- c) Mesleki uygulama süresince, müracaatçı sistemleri, meslek elemanları ve kurum üzerinde etkili olan sosyal politikalar çok boyutlu olarak analiz edilebilmelidir;
- d) Mesleki uygulama alanına ilişkin değişim odakları çok boyutlu ve bütüncül biçimde değerlendirilebilmeli ve değişim sağlayacak kanıt-odaklı/araştırmaya dayalı uygulamalar gerçekleştirilebilmelidir;
- e) Uygulama süresince gerçekleştirilen mesleki müdahaleler ve/veya kurumsal uygulamalar eleştirel boyutu güçlü araştırmalar üzerinden geliştirilmeli ve değerlendirilebilmelidir.

3. Süpervizyon sürecinden etkili şekilde yararlanabilmek,

- a) Mesleki uygulama süresince mesleki rollerin gerektirdiği ekip çalışması ve liderlik gibi ileri uygulama becerilerine ilişkin çok boyutlu bir değerlendirme yapılmalıdır;
- b) Mesleki gelişim sürecinde bireysel öğrenme ihtiyaçlarının farkına varılması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi konusunda sorumluluk paylaşılabilir;
- c) Süpervizyon sürecine etkili ve etkin bir şekilde hazırlanılmalıdır;
- d) Mesleki gelişime yönelik geribildirimleri değerlendirmeye, mesleki bilgi ve becerileri geliştirmeye açık olunmalıdır.

Not: Ders kapsamında eğitsel danışman ve öğrenci ile alınacak ortak karar doğrultusunda aşağıda yer alan örnek rapor formları kullanılacaktır.

1. Kurum Tanıtma İnceleme ve Değerlendirme Raporu

Öğrencinin Adı ve soyadı:

Çalıştığı Kurum :

Rapor Tarihi:/.../

Akademik süpervizör:

1- Kurumun tarihçesi, gelişimi.

2- Kurumun kuruluş amacı, sağladığı hizmetler, amacı ve hizmetlere uygunluk.

3- Kurumun amaç ve hizmetlerinin sosyal hizmetlerle ilgisi.

4- Kurumun fiziksel durumu.

5- Yönetim:

- a) Kurum yönetiminin nereye bağlı olduğu,
- b) Kurumun sosyal hizmet uygulamalarına uygun olup olmadığı,
- c) Kurum yöneticilerinin sosyal hizmetle ilgili programlarını uygulamasında personele yardımcı olup olmadıkları veya böyle bir kapasite/eğilime sahip bulunup bulunmadıkları.
- d) Politika-program değişiklikleri yapıp yapılmadığı.

6- Personel:

- a) Kurumda meslek sahibi personel ve diğer personelin, varsa gönüllülerin sayısı, özellikleri ve motivasyonları.
- b) Personelin birbiriyle ilişkileri, hiyerarşik düzen, ekip çalışmaları
- c) Personel ile ilgili sorunlar.

7- Müracaatçılar:

- a) Kurumdan hizmet alan ve alabilecek müracaatçıların sayısı, nitelikleri,
- b) Sorunları ve bunların sosyal hizmet ile ilgisi,
- c) Sorunların giderilme derecesi ve karşılaşılan güçlükler.

8- Kurumun olanakları (Kurum hizmetlerinin ne şekilde desteklendiği, maddi olanakları; kurumun toplum ve diğer kuruluşlarla ilgisi)

9- Kurumun mevzuat dayanağı:

10- Formaliteler:

- a) Kurumdaki hizmetleri yürütülmesinde izlenen formaliteler.
- b) Kayıtlar, dosyalama sistemleri, Çalışmalarla ilgili istatistikleri, raporlar vb.

2. Değerlendirme Raporu I

1. Bu kurum hakkında neler biliyorum, neler öğrendim ve öğrendiklerim bana ne kattı?
2. Uygulama süresince sosyal hizmetin hangi bilgi, beceri ve değerlerine gereksinim duyacağım?
 - a) Uygulama sürecinde kullanabileceğim kuram ve yaklaşımlar:
 - b) Uygulama sürecinde geliştirmem gereken beceriler:
 - c) Uygulama alanına özgü etik kurallar:
3. Hangi güçlü yanlarımın uygulama sürecinde beni destekleyeceğini düşünüyorum?
4. Hangi yönlerimin geliştirilmesi gerekiyor?
5. Uygulamadan neler bekliyorum?
6. Eğitsel danışmandan ne bekliyorum?
7. Kurum danışmanımdan ne bekliyorum?
8. Uygulama öğrencisi olarak kendimden ne bekliyorum?

Not: Bu rapor ile öğrencilerden mesleki uygulamalarını yaptıkları kurumu tanımaları ve kurumda gerçekleştirecekleri uygulamalara ilişkin bir öngörü geliştirmeleri beklenmektedir.

3. Sorun Alanı İnceleme ve Değerlendirme Raporu

Öğrencinin Adı ve soyadı :

Çalıştığı Kurum :

Rapor Tarihi :.../.../

Akademik Süpervizör :

- Hangi Sosyal Hizmet Alanı Olduğu:
- Verilen Hizmetler Hakkında Bilgi:
- Müracaatçı Grubun Özellikleri ve İhtiyaçları:
- Alana İlişkin Mevzuat Çerçevesi:
- Alanda Çalışan Profesyoneller ve Görevleri:
- Sosyal Hizmet Uzmanının Rol ve İşlevi:
- Sosyal Hizmete İlişkin Yürütülen Çalışmalar:
- Alana İlişkin Değerlendirme:

4. Değerlendirme Raporu II

1. Kurumsal uygulama ihtiyaçları nelerdir? Ne tür uygulamalar yapabilirim?

- Mikro odakta:
- Mezzo odakta:
- Makro odakta:
- Araştırma/analiz odağında:

2. Uygulamalarımı planlarken ve gerçekleştirirken derinleşmem gereken kuram ve yaklaşımlar neler?

3. Uygulamalarımı planlarken ve gerçekleştirirken geliştirmem gereken beceriler neler?

4. Uygulamalarımı planlarken ve gerçekleştirirken öğrenmem ve uymam gereken etik kurallar neler?

5. Bu süreçte eğitsel danışmanımdan ne bekliyorum?

6. Bu süreçte kurum danışmanımdan ne bekliyorum?

7. Bu süreçte uygulama ğrencisi olarak kendimden ne bekliyorum?

Not: Bu rapor ile öğrencilerden uygulamalarını gerçekleştirdikleri kurumun ne tür mesleki müdahalelere açık olduğunu belirlemeleri, planlayacakları müdahaleler üzerinde derinlikli düşünmeleri ve uygulamaya yönelik proje önerilerini oluşturmaları beklenmektedir.

5. Proje/Araştırma Sonuç Raporu

5.1. Proje/Araştırma Önerisi Raporu

KAPAK

1. PROJE ADI

1.1. Konu ve İçerik/Giriş

1.1.1. Kuramsal Temel

1.1.2. Gerekçe ve Sorun Tanımı/Araştırmanın Sorunu

2. MÜDAHALE /YÖNTEM

2.1. Proje Amaçları ve hedefi/Araştırma amaçları

2.2.Hedefe Ulaşmada kullanılacak yaklaşım

2.2.1. Süre ve Zaman

2.2.2. Olanaklar

2.2.3 Bağlantılar

2.2.4. Planlama

2.3. Temel Kavramlar

3. BEKLENTİLER

5.2. Proje/araştırma Süreç/analiz Raporu (Proje/Araştırma Önerisi Raporunun Devamı Niteliğindedir.)

4. SÜREÇ / ANALİZ

(Bireyle, grupta, topluluk ve toplum düzeyinde gerçekleştirilen müdahalelere ilişkin sürecin anlatımı, ya da politika analizine ve araştırma analizine ilişkin sonuçlar)

5. DEĞERLENDİRME

6. SONUÇ

7. KAYNAKÇA

6. Değerlendirme Raporu III

1. Uygulama s¼recinde neler ¼ğrendim ve ¼ğrendiklerim bana ne kattı?

- Derinleştiğim kuram ve yaklaşımlar:
- Geliştirdiğim beceriler:
- Mesleki değerlere ilişkin ¼ğrendiklerim:

2. Eğitsel danışmanlık s¼recine ilişkin değerlendirmelerim nelerdir?

3. Kurumsal danışmanlık s¼recine ilişkin değerlendirmelerim nelerdir?

4. Uygulama ¼ğrencisi olarak benden beklenenler çerçevesinde kendime ilişkin değerlendirmelerim nelerdir?

5. Uygulama s¼recine ilişkin ¼nerilerim nelerdir?

**SOSYAL HİZMET UYGULAMALARINIZDA
BAŞARILAR DİLERİZ.**

**TARSUS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL HİZMET BÖLÜMÜ**